

Vrijeme preispitivanja uzgoja tradicionalnih sorti

Naslov originala: Giving tradition a nudge in the vineyard

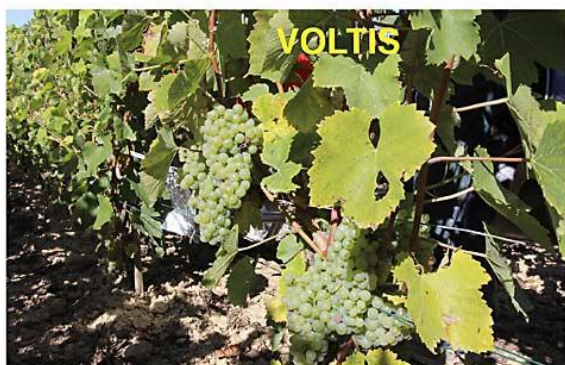

Izvor: <https://www.goodfruit.com/>

Objavljeno: 10.07.2019. by Kate Prengaman

Prevod: Dragutin Mijatović

Nova generacija sorti vinove loze otpornih na bolesti pokazuje znake povećanog prihvatanja u Europi.

(Photos courtesy INRA)

Francuski Nacionalni institut za istraživanja u poljoprivredi, INRA, dao je u proizvodnju četiri nove sorte vinove loze koje su otporne na pepelnicu i plamenjaču, nudeći proizvođačima priliku da smanje primjenu fungicida sa više od deset puta tokom godine na samo par puta. Upis sorti u zvanični francuski katalog, koji ne uključuje tradicionalne francusko-američke hibride, sugerise novu mogućnost za vinogradare da riješe probleme sa kojima se suočavaju gajeći tradicionalne, cijenjene sorte vinove loze.

U vrhunskom vinskom svijetu hibridno grožđe je dugo imalo loš imidž, ali postoje znaci sve veće prihvaćenosti nove generacije hibrida otpornih na bolesti. Za razliku od skoro svih drugih kultura, vinogradari imaju tendenciju da izbjegavaju nove sorte u korist tradicionalnih kultivara uzgajanih u Evropi prije više vjekova, uprkos činjenici da su veoma podložne gljivičnim bolestima iz Novog svijeta, naime pepelnici i plamenjači.

Domaće loze u Sjevernoj Americi imaju mnogo veću otpornost, jer su evoluirale zajedno sa patogenima, a uzgajivači su to iskoristili, kroz hibridizaciju, više od jednog vijeka. Takvi hibridi pomogli su evropskim vinogradarima da se ponovo povrate nakon filoksere. Ali podloge otporne na filokseru i moderni fungicidi omogućili su vinogradarima širom svijeta da uspješno gaje sorte *Vitis vinifera* i tako udalje hibride sa tržišta: uzgoj hibridnih sorti je pao sa 400.000 hektara u Francuskoj 1950-ih na samo oko 6.000 hektara danas.

Danas, na zaštitu grožđa otpada oko 25% svih primjena pesticida u EU, uprkos tome što vinogradi zauzimaju samo 3% poljoprivrednog zemljišta, rekao je *Christophe Schneider* iz francuskog Nacionalnog instituta za istraživanja u poljoprivredi, INRA. Prošle godine INRA je priznala prve četiri sorte iz programa uzgoja loze sa ciljem pružanja trajne otpornosti na pepelnicu i plamenjaču. Četiri sorte su registrovane u zvaničnom francuskom katalogu.

To je dobra vijest za sve koji su zainteresovani za korištenje novih sorti grožđa za unapređenje vinogradarstva, počev od otpornosti na Pierceovu bolest u Kaliforniji do hladne tolerancije na Srednjem zapadu, rekao je oplemenjivač *Bruce Reisch* sa Cornell Univerziteta, koji i sam radi na genetici otpornosti na pepelnicu.

"Uopšteno, Novi svijet češće prihvata promjene i pronalazi prave varijante za pravu situaciju, a to je teško tamo gdje je tradicija dio kulture", rekao je *Reisch*. "Mnogi ljudi zaista uzimaju u obzir činjenicu da se pejzaž mijenja u Europi, a ja dobijam puno ohrabrenja zbog činjenice da ljudi u rejonu Bordeaux uzgajaju hibridno grožđe."

Nove sorte nasuprot tradiciji

Nove sorte Instituta INRA obuhvataju dvije bijele, Floreal i Voltis, i dvije crne, Artaban i Vidoc. Potražnja za njima izgleda jaka, rekao je *Schneider*, sa oko 200 hektara zasađenih ili planiranih od 2018. do 2020. godine. Godine 2021. sorte bi trebale biti dostupne i u SAD. Ali ne zovite ih hibridima.

INRA program "ResDur", je skraćena za trajnu otpornost, naziv programa uzgoja za koji se očekuje da će u narednim godinama dobiti oko desetak i više novih kultivara. (U ovom kontekstu, trajnost znači da kultivari nose višestruke gene za otpornost, otežavaju patogene da se prilagode i prevaziđu taj otpor.) I PIWI International, kooperativna grupa iz više od desetak zemalja zagovaraju sorte otporne na bolesti, nazivaju ih "PIWI sorte". Termin PIWI (Pilzwiderstandsfähige), dolazi od njemačkih riječi koje znače "otporan na gljivična oboljenja".

U Europi postoji oko 5.000 hektara zasađeno PIWI sortama, uglavnom u sjevernoj Europi gdje vlažnija klima povećava rizik od pepelnice i plamenjače, rekla je *Sonja Kanthak*, istraživač za ekološko vinogradarstvo u Luksemburgu i član PIWI upravnog odbora. To uključuje popularne sorte Regent i Cabernet Blanc, koje su priznate 1990-ih. *Kanthak* kaže da one nisu hibridi, već slične grožđu *Vitis vinifera* sorti, i nosi otpornost na bolesti i nemaju mnogo osobina hibridnih roditelja.

„Riječ hibrid ima veliku odbojnost, osjećam; to je kao način da se kaže da su oni manje vrijedni nego što jesu“, kaže *Tim Martinson*, stručnjak za širenje vinogradarstva sa Cornell Univerziteta. Prvi francusko-američki hibridi nisu imali najbolje francuske sorte kao roditelje i nosili su previše neželjenih okusa i kiselost naslijeđenu od američkih sorti i vrsta. Ali sada, genetski alati kao što su DNK markeri i mapiranje omogućavaju oplemenjivačima da, kroz više uzastopnih generacija, unesu gene otpornosti u grožđe koje je inače gotovo u potpunosti *Vitis vinifera* sorta, rekao je *Reisch*.

"U Njujorku imamo komplikaciju tzv hladne otpornosti i ne mogu da selekcijom dobijem viniferu sa tom osobinom", rekao je on. "Ali u Francuskoj i Njemačkoj, oni samo trebaju predati otpornost viniferi i tada ima mnogo novih stvari koje se mogu iskoristiti da nam novi hibridi daju prednosti u odnosu na prvobitne hibride."

A u Kaliforniji, oplemenjivač koji radi na stvaranju novih sorti vinove loze *Andy Walker* dao je u proizvodnju četiri nove sorte u 2017. godini koje nose otpornost na Pierceovu bolest od *Vitis arizonica*, ali su inače 98% *Vitis vinifera*. „Probao sam neka vina i ona su upravo na nivou sa elitnim vinima proizvedenim na sjevernoj obali. Sorte neće imati ista imena, ali što se tiče kvaliteta, on je na zavidnom nivou“, rekao je *Martinson*. „Ali, možete li prodati Napa Red za 150 dolara po boci? Vjerovatno ne. Još uvijek ima mnogo vinogradarskog snobizma.”

Čak i u istočnom dijelu SAD, gdje su autohtone sorte grožđa i hibridi osigurali temelj za vinogradarstvo, proizvođači vina nastoje prijeći na sorte *Vitis vinifera* zbog prestiža. Međutim, *Reisch* i *Martinson* se nadaju da će se povećano prihvatanje prestiža u evropskim regijama smanjiti i doći do povećanog interesa za grožđe otporno na pepelnicu koje razvijaju u New Yorku.

Marketing novih vina

Promjene u Evropi - nove sorte, ublažavanje anti-hibridnih propisa - obećavaju, ali će i dalje trebati vremena da vinari prihvate promjene, rekla je *Kanthak*. Čitavi regioni su izgradili svoj ugled oko određenih sorti grožđa, ali industrija sve više prepoznaje da pritisak bolesti i klimatske promjene ugrožavaju te tradicije.

„Ako razmišljate o tome koliko dugo znamo sortu Pinot Noir i koliko dugo znamo kako da prerađujemo ovo grožđe, mi nemamo isto iskustvo sa PIWI sortama. Morali smo da učimo i da budemo bolji“, rekla je ona. "Sada postoje vinari koji sade samo ove sorte."

Organizacija PIWI organizuje godišnja takmičenja vina kako bi predstavila sorte za tržište kako bi pomogli vinogradarima i proizvođačima vina da saznaju koje sorte su najbolje za njihove položaje, regiju i stil vina.

Ime sorte hibrida takođe pomaže. Jedna od najuspješnijih PIWI sorti u Evropi je sorta Cabernet Blanc, bijelo grožđe nastalo ukrštanjem sorte Cabernet Sauvignon i hibrida, rekla je *Kanthak*. "Ime ti se pojavljuje u glavi i zaista je u stilu sauvignona". Ona prihvata maštu potrošača. Štaviše, marketing može biti lukav. Dok su vinogradari motivisani da smanje upotrebu pesticida, promovišući nove sorte na osnovu tog ekološkog dobitka, postoji rizik od alarmiranja potrošača o pesticidima koji se primenjuju na zaštiti tradicionalnih sorti, rekla je ona. Ljudi žele organske proizvode, ali obično ne misle o vinu na isti način.

„Za mene i znam da za većinu organizacija koje žele da podrže nove kultivare, želimo da ih koristimo na pozitivan način, to je novo za probati“, rekla je ona. "Pomaže govoriti o prednostima grožđa, a ne o sredstvima za zaštitu bilja." Mnogi znaci ukazuju na to da je nova generacija ljubitelja vina širom svijeta spremnija da isproba nove stvari - dodajući zamah mogućnostima za industriju da se prilagodi hibridima nove generacije. „To je dokaz da moramo razviti ove nove sorte grožđa za održivu proizvodnju vina. Sve to ima ekonomski i ekološki smisao“, rekao je *Reisch*. "Ali ništa od ovoga neće imati smisla ako ljudi ne mogu prodati svoje proizvode."